

**ALMANYA NORDRHEIN WESTFALEN EYALETİ SÜRÜCÜ KURLARI
(FAHRSCHULEN) VE MÜFREDAT PROGRAMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME**

**A RESEARCH ON DRIVING SCHOOLS AND CURRICULUMS IN STATE OF NORDRHEIN
WESTFALEN GERMANY**

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Orhan KAYA

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü,
Hukuk Bilimleri ABD morhankaya@mu.edu.tr, m.orhankaya@gmail.com morhan57@hotmail.com
Muğla/Türkiye

ÖZ

Federal bir devlet olan Almanya’da motorlu taşıtlar sürücü belgesi sahibi olmak isteyen kişi uygun bir sürücü kursuna devam etmek ve isteyen devletin yetkili mercileri tarafından yapılan teorik ve pratik/sürüş sınavında başarılı olmak zorundadır. Özel girişimciler tarafından devletten izin/ruhsat alarak açılan ve devletin denetimine tabi olan sürücü kursları, yine içeriği devlet tarafından belirlenen teorik ve ve pratik müfredat programlarını uygulamak zorundadır.

Müfredat programları tüm sürücü belgeleri için geçerli olan temel müfredat programı ve sürücü belgesine özgü/spesifik müfredat programı olam üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Sürücü kurslarında dersler, devletin belirlediği niteliklere sahip yetkili kişiler/sürüş öğretmenleri tarafından verilmektedir. Teorik ve pratik sınavı başarı ile tamamlayan kişiler sürücü belgesi sahibi olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürücü, Sürücü belgesi, sürücü kursu, müfredat programı, sınav.

ABSTRACT

A person who wants to have a motor vehicle driver’s license in Germany, which is a federal government, must have education in an appropriate driving school and be successful both theoretical and practical/driving exams conducted by competent authorities of the government. Driving schools established by private entrepreneurs with the permission of the government and subject to state supervision must implement the theoretical and practical curriculum content determined by the government.

The curriculum consists of two parts which are the basic curriculum for all levels of driver’s license and the specific curriculum according to the level of driver’s license. Courses in driving school are given by the authorized people who have the qualifications determined by the government. The person who successfully completes the course and passes both theoretical and practical exams has the right to have a driver’s license.

Keywords: Driver, Driver’s license, Driving Course, Curriculum, Exam

1.GİRİŞ

Almanya, Alman Federal Anayasası (*Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland*)’na göre demokratik ve sosyal bir federal devlettir (m.20/1). Bu federal devlet 16 federe devletin [13 federe devlet (*Bundesländer*) ve üç serbest şehir (*Freistadt*)] bir araya gelerek oluşturdukları bir devlettir. Ayrıca, federe devletler, Federal Anayasaya aykırı olmayan federe anayasalara (*Verfassung*) sahiptir. Bu düzenlemelerin oluşturduğu hukuki yapıda federe devletler kendi federe Anayasalarının oluşturduğu yürütme erki bakımından oldukça geniş yetkilere sahiptir. Bu nedenle uygulamalarda federe devletlere göre değişen farklılıklar görülebilmektedir.

Ancak, sürücü kursu açmaya (*Fahrschulerlaubnis*) ilişkin düzenleme yapma yetkisi federe değil, federal bir yetki olarak düzenlendiğinden, federe devletlere göre değişiklik göstermesi söz konusu değildir. Bu alanda - kanunlar dışındaki- düzenlemeler, federal hükümetin (*Bundesregierung*) “Trafik, Yapı ve Şehir Geliştirme Bakanlığı”na çıkarılan ve Federal Senato (*Bundesrat*) tarafından da onaylanan kararnamelerle yapılmaktadır (FahrIG²/11-4). Çağdaş devletler için ciddi bir öneme sahip olan ulaşım güvenliği konusunda, Almanya'nın tüm eyaletlerinde sürücü kursu açma ve işletme konusunda aynı kanun ve kurallar uygulanarak, bu alanda eyaletlere/federe devletlere göre değişebilen farklılıkların önüne geçmek amaçlanmıştır.

Trafik eğitimi, Almanya'da anasınıfı(*Kindergarten*)'nda başlayan bir süreçtir. Bu yaştaki çocuklara bir plan çerçevesinde bizzat polis, velilerin ve öğretmenlerin katıldığı bir uygulama ile bisiklet sürme tekniği ve ilgili trafik kuralları öğretilerek, öğrencilere sertifikalar verilmektedir. Bu sertifikanın resmi hiç bir özelliği olmamasına rağmen, bu yolla çocuğun hayatındaki ilk trafik aracı olarak tanıdığı ve kullandığı bisikletin ancak, belli kurallara bağlı olarak, belli alanlarda sürülebileceği bilinci oluşturulmaya çalışılmakta ve oldukça da başarılı olduğu gözlenmektedir.

Trafik eğitiminin formal olarak verildiği en önemli kurumlar hiç kuşkusuz, Trafik Eğitici (*Verkehrspädagoge*³) olarak da adlandırılan sürücü kursu öğretmenlerinin eğitim verdiği sürücü kursları (*Fahrschulen*)'dır. Sürücü belgesi almak isteyen kişinin başvurusu ile başlayan eğitim ve yapılan sınavlar sonucunda başarılı olan kişilere motorlu araç kullanma yetkisi veren sürücü belgesi(*Führerschein*)'nin verilmesiyle sonuçlanan süreç, devlet-özel sektör kombinasyonundan oluşan bir süreçtir. Bu sürecin incelenmesi, bu çalışmanın ana temasını oluşturmaktadır. Çalışmamızda özellikle yasal düzenlemeler esas alınarak konu incelenmeye çalışılacaktır.

2.SÜRÜCÜ KURSLARI (FAHRSCHULEN)

Sürücü kursu, bir motorlu araç sürebilmek için gerekli olan bilgi ve becerileri kazanmak amacıyla, günümüzde ağırlıklı olarak özel sektör tarafından açılan kurslar/okullar ve bu kursları/okulları ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. Almanya'da genel olarak sürücü kurslarının kısa tarihçesine bakıldığında, bu bağlamda ilk kez at arabası ve fayton kullananlar için “Binicilik ve Sürücü Kursu” (*Reit- und Fahrschule*) adıyla 1894 yılında Elmshorn'da bir okul açıldığı görülmektedir. İlk sürücü kursu (*Fahrschule*) ise, Rudolf Kempf tarafından “Otomobil Sürüş Okulu/Kursu” (*Auto-Lenkerschule*) adıyla Aschaffenburg'da açılarak 7 Kasım 1904'de eğitime başlamıştır. Diğer taraftan, bu kurslarda sürücü adaylarına eğitim verecek resmi yetkili kişi yetiştirmek amacıyla 3 Şubat 1910'da bir yönetmelik çıkarılmış ve sonrasında bu alanda yapılan bazı ek düzenlemelerle, 25 Ağustos 1969'da Federal Almanya'nın tüm eyaletlerinde geçerli (*federal*) ve halen uygulanmakta olan “Sürüş Öğretmenleri Kanunu” (*Fahrlehrergesetz*) yürürlüğe konmuştur (<http://de.wikipedia.org/wiki/Fahrschule>, (erişim tarihi:28.10.2013)).

Sürücü kursları, sürücü adaylarına iyi bir sürücü olabilmeleri için, sahip olmaları gerekli olan teorik ve pratik eğitimin verildiği kurumlardır. Verilen eğitimin başarısını ölçmek amacıyla gerçekleştirilen sınavlar ise, genellikle yetkilendirilen başka kurumlar tarafından yapılmaktadır. Almanya'da teorik ve pratik eğitimler, birer özel tüzel kişilik (*juristischer Person*) olan sürücü kursları (*Fahrschulen*) tarafından verilirken, başarı ya da başarısızlığı belirleyen sınavlar (*Prüfungen*) ise, her ildeki yetkili Trafik Dairesi (*Strassenverkehrsamt*) ile koordineli olarak çalışan TÜV (*Technische Überwachungsverein*)'ün yetkili uzmanları tarafından önceden belirlenen tarihlerde yapılmaktadır.

2.1.Sürücü Kursu Açma Yetkisi

Sürücü kurslarında öğretmenlik yapma sertifikası (*Fahrlehrerlaubnis*) bulunan kişiler (*Fahrlehrer/Verkehrspädagoge*) ile bir işletmeci olarak bu işi yapmak isteyen gerçek (*natürliche Person*) veya tüzel kişiler (*juristische Person*) tarafından açılabilir. Ancak, yasa (*Fahrlehrergesetz*) sürücü kursu açmak isteyen gerek sürücü kursu öğretmeni, gerek sürücü kursu öğretmeni olmayan gerçek kişi/kişiler, gerekse tüzel kişiler için ayrı ayrı hükümler getirmektedir.

Sürücü kursu açma izni alabilmenin temel şartları Sürüş Öğretmenleri Kanunu (*Fahrlehrergesetz*)'un 10. ve 11. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu şartlar şunlardır (Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 4):

- ✓ En az 25 yaşında olmak.

¹ Das Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung

² Fahrlehrergesetz (*Sürüş Öğretmenleri Kanunu*)

³ Sürüş öğretmenin “Verkehrspädagoge” olarak adlandırılması ve bir paedagog olarak işlevleri/görevleri ile ilgili olarak bkz: Heilig B., (Hrsg.) (2008), Fahrlehrer als Verkehrspädagoge, Ein Handbuch über die Grundlagen der Fahrpaedagogik, Verlag Heinrich Vogel, München

- ✓ Sürücü kursunu yönetmesine engel olacak olaylara (vergi suçu, adi yüz kızartıcı suçlar gibi) karışmamış olduğunu gösteren sabıka kaydı (*Führungszeugnis*), trafik sicil kaydı (*Auszug/Verkehrszentralregister*) ve ticari sicil kaydı (*Handelsregister*) belgeleri eklenmelidir.
- ✓ Başvuru dilekçesinde eğitimini vereceği sınıfın sürücü belgesine sahip olmak⁴.
- ✓ Sahip olduğu sürücü kursu öğretmenliği belgesi ile en az iki yıl süreyle bilfiil sürücü kursu öğretmenliği mesleğini icra etmiş olmak.
- ✓ En az 45 dakikalık ders saati üzerinden 70 saat Sürücü Kursu İşletmeciliği Kursu (*Fahrschulbetriebswirtschaft*)`na katılmış olmak.
- ✓ Sürücü kursunda, öğrencilere ders vermek için gerekli olarak belirlenmiş ders araç-gereçleri ile ders vereceği sürücü belgesi sınıfları için gerekli olan sürüş dersinde kullanacağı motorlu araçlara (otomobil, motorsiklet gibi) sahip olmak.

2.2.Sürücü Kursu Öğretmeni Olmayan Gerçek Kişi/Kişiler veya Tüzel Kişiler

Eğer sürücü kursu, sürücü kursu öğretmenliği sertifikası olmayan gerçek kişi/kişiler veya bir tüzel kişilik tarafından açılmak istenirse, yasa bu duruma şartlı olarak izin vermektedir. Yasanın bu konuda getirdiği düzenlemeler şöyledir:

2.3.Gerçek kişiler

Yasaya göre, sürücü kursu açmak isteyen ancak, sürücü belgesi olmayan bir kişi, diğer bir ifadeyle kurs sahibi (*Inhaber*), yukarıda sayılan şartlara haiz ve sürücü belgesi sahibi olan bir sürücü kursu öğretmenini, sürücü kursunu yönetmek ve yönetiminden sorumlu olmak üzere, sorumlu yönetici ya da müdür (*Leiter*) olarak görevlendirmek ve bunu başvuru dilekçesinde belgeleriyle birlikte belirtmek zorundadır.

Birden fazla gerçek kişi bir araya gelerek bir sürücü kursu açabilirler. Ancak burada ortak sayısı bakımından bir ayırım söz konusudur. Beş kişiye kadar, aynı sınıftan sürücü kursu öğretmeni bir araya gelerek ortaklı bir sürücü kursu (*Gemeinschafsfahrschule*) açıp işletebilirler. Bu durumda, her ortağın kendisi, öğrencilerine eğitim verebildiği gibi; ayrıca, eğitim kendisinin görevlendireceği bir sürücü kursu öğretmeni tarafından da verilebilir.

Beş kişiden fazla gerçek kişi bir araya gelerek, çok ortaklı bir sürücü kursu açıp işletecekler ise; o takdirde, beşten fazlasının sürücü kursu öğretmenliği setifikası sahibi olmasına gerek yoktur. Ancak, bu durumda bir ortaklık sözleşmesi (*der Gesellschaftsvertrag*) hazırlanmalı ve başvuru belgelerine eklenmelidir (FahrIG/11-3; Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 16).

2.4.Tüzel kişiler

Yasaya göre, tüzel kişiler de sürücü kursu açma yetkisine sahiptir. Ancak, ilgili tüzel kişilik bu takdirde, yukarıda saydığımız şartlara haiz bir sürücü kursu öğretmeni okulu yönetmek ve kursun yönetiminden sorumlu olmak üzere, sorumlu yönetici ya da müdür (*Leiter*) olarak görevlendirmek ve bunu başvuru dilekçesinde belgeleriyle birlikte belirtmek zorundadır (FahrIG/11-2; Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 4).

2.5.Sürücü Kursu Açma Müsaadesi İçin Başvuru

Sürücü kursu açmak için müracaat, kursun açılmak istendiği şehrin Şehir Trafik Dairesi (*Strassensverkehrsamt*)`ne bir dilekçe ile başvurmak suretiyle yapılır. Dilekçede açılmak istenen sürücü kursunun adı, adresi ve hangi sınıf motorlu araçlar için sürücü eğitimi verileceği belirtilmelidir. Dilekçeye ayrıca aşağıdaki belgeler de eklenmelidir (FahrIG /12.2-1; Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 17-18):

- ✓ Sahip olduğu sürücü kursu öğretmenliği belgesinin resmi onaylı kopyası veya fotokopisi.
- ✓ En az iki yıl sürücü kursu öğretmeni olarak çalıştığını gösteren belge.
- ✓ 70 saat sürücü kursu işletmeciliği eğitimi aldığını gösteren belge.
- ✓ Daha önce başka bir makamdan (*Avrupa Birliği içindeki başka bir ülke veya farklı bir Alman ferdere devletinden*) alınmış olan sürücü kursu açma izni varsa, hangi makamdan alındığının açıklanması.

⁴ Sürücü kursu öğretmeni olabilmek için A, BE ve CE sınıfı sürücü belgelerine sahip olmak zorunludur. Ayrıca, öğretmen DE sınıfı sürücü belgesi eğitimi verecekse ayrıca, DE sınıfı sürücü belgesine de sahip olmalıdır (Bouska ve May, 2012:26).

- ✓ Sürücü kursu açılacak olan işyerinin ölçekli bir planı ile bilgi ve ekipmanların açıklaması.
- ✓ Eğitimde kullanılması öngörülen eğitim araç-gereçlerinin açıklaması.
- ✓ Sürücü eğitiminde kullanılacak motorlu araçların tür ve sayısını gösteren bir liste.

Sürücü kursu açmak isteyen kişi ayrıca Federal Merkez Kayıt Kanunu (*Bundeszentralregistergesetz*) hükümlerine göre, izni verecek olan resmi makama sunulmak üzere sabıka kaydı belgesi (*Führungszeugnis*) talep etmelidir.

Sürücü kursu tüzel bir kişilik tarafından açılacaksa, dernek kayıtlarından alacakları evraklar (*die Unterlagen aus dem Vereinsregister*) ile okulu yönetmek üzere görevlendirecekleri sorumlu yönetici/müdür (*verantwortlicher Leiter des Ausbildungsbetriebs*) ile ilgili evrakları dilekçeye eklemeli ve sorumlu müdüre hangi mesleki sorumlulukların (*berufliche Verpflichtungen*) yüklendiğini de ayrıca açıklamalıdır. Tüzel kişiliği temsil edecek olan sorumlu kişinin ise, yine izni verecek olan resmi makama sunulmak üzere sabıka kaydı belgesi (*Führungszeugnis*) talep etmelidir (FahrIG/12/2-2; Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 18).

Teslim edilen evraklarda yer alan bilgilerin kontrol edilmesi ve ilgili hukuki hükümlere uygunluğunun denetlenmesi yetkisi, izni verecek olan makama aittir (FahrIG/12/2-3; Beck'sche Textausgaben, 2012, FahrIG 5: 18).

Bu arada belirtmek gerekir ki, normal/standart denetimler (*Allgemeine Überwachung*) dört yılda bir yapılmaktadır. Ancak yetkili idare gerek gördüğü takdirde, daha önce de/daha kısa zaman dilimi içinde denetim yapabilmektedir.

2.6.Derslikler ve Boyutları

Sürücü kurslarında ders verilecek sınıfların boyutları/yasal şartları “Sürüş Öğretmenleri Kanunu Uygulama Yönetmeliği”⁵nde düzenlenmiştir. Sürücü kursu açma ruhsatı alabilmek için bu şartların yerine getirilmesi zorunludur. Yapılan denetimler sonucunda, tüm şartlara uygunluğu tespit edilenlere sürücü kursu açma izni verilmektedir.

Bir derslikte kaç öğrencinin ders görebileceği yapılan ölçüm ve denetimler sonucunda yetkili makam tarafından belirlenmektedir. Derslikte kaç öğrencinin ders görebileceğini gösteren yetkili makam onaylı belge, talep halinde ilgisine gösterilmesi zorunludur. Ayrıca, dersliklerin ders anlatmaya uygun şekilde düzenlenmesi gerekir. Derslik olarak düzenlenen alan, ders yapılabilecek şekilde gürültü ve tozdan izole edilmiş; ders işlemeğe uygun şekilde aydınlatılmış olmalı ve ısıtma sistemi mevcut olmalıdır.

Kursda, hangi gün, hangi konunun işleneceğini gösteren bir ders planı (*Unterrichtsplan*), ücret tarifesi (*Gebührenverzeichnis*) ve okulda uyulması gereken genel kurallar (*allgemeine Bedingungen*) görünür bir şekilde asılmalıdır. Dersliklerde bunlara ilaveten yeterli büyüklükte bir portmanto (*Kleideranlage*) ile dersliğin hemen yakınında bir lavabo (*Waschgelegenheit*) ve en az bir tuvalet mevcut olmalıdır. Ayrıca dersliklerde her öğrenci için arka dayanmalığı (*Rückenlehne*) ve en az “A4” boyutunda bir kağıda yazı yazma olanağı sağlayacak ped ünitesi (*Schreibunterlage*) olan bir oturma ünitesi/sandalye (*Sitzgelegenheit*) mevcut olmalıdır (DV-FahrIG, Anlage 2; Bouska ve May, 2012: 332). Ayrıca, sürücü kurslarında bulunması gerekli olan ders araç-gereçleri ile ekipmanları, Sürüş Öğretmenleri Uygulama Yönetmeliğinde, “Sürücü Kurslarında Bulunması Gerekli Ders Araçları Yönergesi”⁶ başlığı altında ders araçları ve ders anlatımında kullanılacak materyaller olmak üzere iki kısım olarak belirlenmiştir (DV-FahrIG 5b).

3.ALMANYA’DA SÜRÜCÜ BELGESİ SINIFLARI (FÜHRERSCHEINKLASSEN)

Almanya’da kişilere motorlu araç kullanma izni veren sürücü belgeleri “Kişilere Karayollarında Sürüş İzin Yönetmeliği”⁷ Ek (*Anlage*) 7’de düzenlenmiştir. Yukarıda belirtilği gibi, bu konudaki düzenlemeler “Trafik, Yapı ve Şehir Geliştirme Bakanlığı”⁸ tarafından çıkarılan ve Federal Senato (*Bundesrat*) tarafından da onaylanan kararnamelerle yapılmaktadır (FahrIG/11-4). Bu nedenle federe devletlere/eyaletlere göre değişiklik göstermesi söz konusu değildir. Ancak bu düzenlemede 2013 yılında kısmi bir değişiklik yapılmıştır. Buna göre, sürücü belgeleri sınıfları 19.01.2013 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

⁵ “Durchführungsverordnung zum Fahrlehrergesetz” (DV-FahrIG.)

⁶ “Richtlinie über die Ausstattung von Fahrschulen mit Lernmittel”

⁷ “Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr/Fahrerlaubnis-Verordnung” (FeV)

⁸ “Das Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung”

3.1.Motosiklet (Motorrad) ve Motorlu Bisikletler İçin Gerekli Sürücü Belgeleri

Sürücü belgesi sınıfları, yaş ve araç özellikleri aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir. (FeV/6; Bouska ve May, 2012: 370-373):

AM Sınıfı

Maksimum 45 km/h hız yapabilen ve Maksimum 50 cm³ yanmalı motor veya 4 kW elektrikli motor tahrikli, İki Tekerlekli Küçük Motorlu Bisikletler (Mopeds), Üç Tekerlekli Hafif Motorlu Araçlar, Dört Tekerlekli Hafif Motorlu Araçlar (Maksimum 45 km/h hız yapabilen ve maksimum 50 cm³ yanmalı/ 4 kW elektrikli motor) kullanılabilir. Yaş (*Mindesalter*): 16

A1 Sınıfı

45 km.den fala hız yapabilen, maksimum 125 cm³ silindir hacmine sahip yanmalı veya 11 kW'a kadar elektrikli Motosikletler, 50 cm³'ü aşan silindir kapasiteli yanmalı motor veya 15 kW elektrik motoru tahrikli Üç Tekerlekli Motorlu Araçlar ve Motorgücü/Maksimum boş ağırlık=0,1 kW/kg olan motorsikletler kullanılabilir. A1 sınıfı sürücü belgesi AM sürücü belgesini de kapsar. Yaş (*Mindesalter*): 16

A2 Sınıfı

Motor kapasitesi 35 kW'ye kadar olan Motosikletler ve Motorgücü/Maksimum boş ağırlık=0,2 kW/kg olan motorsikletler kullanılabilir. A2 sürücü belgesi A1 ve AM sınıflarını da kapsar. Yaş (*Mindesalter*): 18

A Sınıfı

50 cm³'den yüksek ve 45 km/h'den daha yüksek hız yapabilen (üst) sınıf motosikletler kullanılabilir. A2, A1 ve AM sınıflarını da kapsar. Yaş (*Mindesalter*): 24 (2 yıllık A2 sürücü belgesi sahibi olan kişiler, 20 yaşında yazılı sınav olmaksızın sadece sürüş sınavıyla da alabilmektedir.)

3.2.Otomobil (Personenkraftwagen/Pkw) Sınıfı Taşıtlar İçin Gerekli Sürücü Belgeleri

B Sınıfı

Toplam ağırlığı 3,5 tona kadar olan ve sürücü hariç sekiz kişiden fazla yolcu almayacak tarzda üretilmiş, maksimum 750 kg yük kapasitesine sahip römork da bağlanabilen (bu takdirde toplam ağırlık 3,5 tonu aşmayacak olan) motorlu araçlar kullanılabilir. B sınıfı sürücü belgesi AM ve L sınıfı sürücü belgelerini de kapsar. Buna göre, B sınıfı sürücü belgesi sahibi olan kişinin ayrıca AM ve L sınıfı sürücü belgelerini almasına gerek yoktur. Yaş (*Mindesalter*): 18

Sadece B sınıfına mahsus olmak üzere 17 yaşında refakatli sürüş (*begleitetes Fahren*) seçeneği de vardır. Bu seçenek için anne ve babanın onayı (*Zustimmung der Eltern*) gereklidir. Refakatçi (*Begleiter*) olacak kişi önceden belirlenmekte ve sadece onun refakatinde kullanılabilmektedir. Ayrıca, refakatçi olacak kişinin en az 30 yaşında olması, beş yıllık sürücü belgesi sahibi olması ve (1) puandan fazla trafik ceza puanı olmaması zorunludur (FeV /48-a).

B96 Sınıfı Sürücü Belgesi (B sınıfının Römorklu Kombinasyonu),

B sınıfından ayrı bir sınıf olmayıp, B sınıfının kombinasyonu olan bir sınıfı ifade eder. Aracın römorklu toplam ağırlığı 3,5 tondan fazla olup, toplam ağırlığı 4250 kg. olan araçlar kullanılabilir. Yaş (*Mindesalter*): 18

B sınıfı müfredat programına ek olarak sınavsız, teorik (6x90 dakika) ve pratik (4x45) dakika ders (*Fahrerschulung*) sonunda alınabilmektedir.

BE Sınıfı (B Sınıfının Römorklu Kombinasyonu)

750 kg - 3500 kg arası yük taşıma kapasitesine sahip römork bağlanabilen B sınıfı motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş (*Mindesalter*): 18

3.3.Kamyon(Lkw/Lastkraftwagen) Sınıfı İçin Gerekli Sürücü Belgeleri

C1 sınıfı Sürücü Belgesi

Toplam ağırlığı 3,5 tondan 7,5 tona kadar olan, sürücü hariç, sekiz kişiden fazla yolcu almayacak tarzda üretilmiş yük taşıma amaçlı motorlu araçlar kullanılabilir. Maksimum 750 kg yük taşıyabilen römork bağlanabilir. Yaş (*Mindesalter*): 18. Mesleki çalışma yaşı (*Berufsalter*): 21

Sürücü belgesi sahibi olma yaşı ile mesleki olarak araç kullanma yaşı birbirinden ayrılmıştır. Kişi 18 yaşında sürücü belgesi alabilir. Ancak, 21 yaşında mesleki (sürücü) olarak çalışabilir.

C1E Sınıfı

750 kg.dan fazla yük taşıyabilen römork veya dorse bağlanmış ve kombinasyonun toplam ağırlığı 12 tonu geçemeyen, C1 sınıfı araçlar kullanılabilir. Yaş şartları C1 ile aynıdır.

C Sınıfı

Toplam 3,5 tondan fazla yük taşıyabilen, sürücü hariç sekiz kişiden fazla yolcu almayacak tarzda üretilmiş, maksimum 750 kg yük taşıyabilen römork bağlanabilen, yük taşıma amaçlı ağır motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş şartları C1 ile aynıdır.

CE Sınıfı

750 kg üzerinde yük taşıyabilen römork bağlanabilen C sınıfı araçlar kullanılabilir. Yaş şartları C1 ile aynıdır.

3.4.Otobüs Sınıfı (Bus Klasse) Araçlar İçin Gerekli Sürücü Belgeleri

D1 Sınıfı

8-16 arasında yolcu taşınabilen, maksimum 8 m. uzunluğunda olabilen ve maksimum 750 kg yük taşıma kapasitesine sahip römork bağlanabilen, yolcu taşıma amaçlı motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş şartları C1 ile aynıdır.

D1E Sınıfı

750 kg üzeri yük kapasitesine sahip römork bağlanabilen, D1 sınıfı motorlu araçlar kullanılabilir. **Yaş şartları C1 ile aynıdır.**

D Sınıfı

Sürücü hariç, 8 kişiden fazla yolcu taşınabilen ve maksimum 750 kg yük taşıma kapasitesine sahip römork bağlanabilen, yolcu taşıma amaçlı motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş (Mindesalter): 23. Çalışma yaşı (Berufsalter): 24

C1 sınıfında olduğu gibi, sürücü belgesi sahibi olma yaşı ile mesleki olarak araç kullanma yaşı birbirinden ayrılmıştır. Kişi 23 yaşında sürücü belgesi alabilir; ancak, 24 yaşında mesleki (sürücü) olarak çalışabilir.

DE Sınıfı

750 kg üzeri yük kapasitesine sahip römork bağlanabilen D sınıfı motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş, D sınıfı ile aynıdır.

Ayrıca vurgulamak gerekir ki, D1 ve D1E sınıfları hariç, C ve D sınıfı sürücü belgesi sahibi olan bir kişinin, meslek olarak bu işi yapabilmesi için, 140 saatlik ek bir teorik eğitim alması ve IHK⁹ tarafından yapılacak sınavdan başarılı olması zorunludur.

3.5.Tarım ve Orman Araçları, İş Makinaları ve Traktörler İçin Gerekli Sürücü Belgeleri:

T Sınıfı

Maksimum 60 km/h hız yapabilen çekici makinalar (*Zugmaschinen*) ve maksimum 40 km/h hız yapabilen kendinden hareketli tarımsal ve orman işlerinde kullanılan motorlu araçlar kullanılabilir. Yaş (Mindesalter): 16

L Sınıfı

Tarımda veya orman işlerinde kullanılmak üzere üretilmiş maksimum 40 km/h hız yapabilen çekici traktörlerle ile römork bağlı olduğu halde maksimum 25 km/h hız yapabilen çekici traktörler ve maksimum 25 km/h hız yapabilen kendinden hareketli iş makinaları, kendinden hareketli tarımsal yem karıştırma makinaları, forkliftler kullanılabilir. Yaş (Mindesalter): 16

⁹ "Industri-und Handelskammer" (Sanayi ve Ticaret Odası)

4.SÜRÜCÜ BELGELERİ TEORİK EĞİTİM MÜFREDAT PROGRAMLARI

Almanya'da fedearal düzeyde düzenlenmiş olan sürücü belgeleri eğitim müfredat programlarını iki kısma ayırarak incelemek gerekir. Birinci kısım tüm sürücü belgesi sınıfları için öngörülmüş olan temel eğitim (*Grundstoff*) müfredat programı; ikincisi ise, sürücü belgesi sınıflarına göre değişiklik gösteren sürücü belgesi sınıfına özel (*Klassenspezifisch*) eğitim müfredat programlarıdır. Bu müfredat programları "Sürücü Kursları Eğitim Yönetmeliği"¹⁰ Ek (*Anlage*) 1'de düzenlenmiştir.

Almanya'da, sürücü kurslarında, tüm sürücü belgesi sınıfları için zorunlu olan temel müfredat programı (*Rahmen Plan für Grundstoff*) uygulanmasının yanında bu müfredat programına ek olarak sürücü belgesi sınıflarına özgü, ek müfredat programları (*Zusatzstoff*) da uygulanmaktadır.

Sürücü kurslarında, bir ders saati 45 dakika olarak belirlenmiştir. Ancak dersler, yasal olarak genellikle iki ders saati birleştirilerek blok ders (*Doppelstunden*) olarak yapılmaktadır. Tüm sürücü belgesi sınıfları için, zorunlu olan müfredat, 12 blok ders (12x90 dakika) yapılmaktadır.

4.1.Temel Eğitim (Grunstoff) Müfredat Programı

Bütün sürücü belgesi sınıfları için geçerli olan ve 12 blok dersten oluşan temel müfredat programı düzenlenmiştir. 12 blok ders 45 dakikadan düşünülürse, 24 saatlik bir süreyi (24x45) kapsamaktadır. Bu temel eğitim müfredat programı aşağıdaki konuları kapsamaktadır (FahrschAusbO).

Tüm sürücü belgeleri için zorunlu temel eğitim müfredat programı incelendiğinde, sürücü davranışlarını etkileyen faktörler ile sürücü davranışlarını olumlu olarak etkilemeyi amaçlayan psikolojik eğitime öncelikli olarak yer verildiği görülmektedir. Ayrıca, bu derslerin alanında uzman pedagoglar tarafından verilmesi zorunludur. Program değerlendirildiğinde, öncelikli eğitimin sadece araç kullanabilme yeteneği kazandırmak olmayıp, duygularını ve dolayısıyla kendisini kontrol etmesini (otokontrol) öğrenmiş, soğukkanlılığını kaybetmeyen, olgun ve diğer trafik katılımcılarına saygılı sürücüler yetiştirmek olduğu söylenebilir.

Türkiye'de yüksek oranda can ve mal kaybına neden olan kazaların büyük oranda sürücü hatalarına bağlı olarak ortaya çıktığı dikkate alındığında, Türk toplumu için de, böyle bir bir müfredat programının önemli bir örnek oluşturabileceği söylenebilir. Program ayrıca, trafik işaret ve kuralları, bu kurallara uymamanın sonuçları, hız ve mesafe kontrolleri, manevralar, çevre duyarlılığı ve çevre dostu sürüş, eğitim ve yol güvenliği ile hayat boyu öğrenme gibi önemli konuları içermektedir.

4.2.Sürücü Belgesi Sınıflarına Göre Değişen Ek Müfredat Programları (Zusatzprogramm)

Yukarıda çerçevesini verdiğimiz ve bütün sınıflar için zorunlu olan müfredat programına ek olarak, sürücü belgesi sınıflarına göre değişiklik gösteren, en az 2 blok saat/ders (*Doppelstunden*) ve en fazla 18 blok saat/ders olmak üzere, 2-18 blok saat/ders arasında değişen ek müfredat programları uygulanmaktadır.

Sürücü belgesi sınıflarına göre değişiklik gösteren ek müfredat programlarının ayrı ayrı ayrıntılı olarak incelenmesinin faydalı olacağı kanaatıyla, sürücü belgelerine özgü (*klassenspezifisch*) ek müfredat (*Zusatzstoff*) programları da incelenecektir. Ancak, makalenin kelime boyutunu aşmama bakımından, B Sınıfı dışındaki sürücü belgeleri sınıfları özet olarak, en çok tercih edilen sürücü belgesi türü olması bakımından, B sınıfı sürücü belgesi müfredat programı ise, örnek oluşturması amacıyla tam ve eksiksiz olarak verilmesi düşünülmüştür.

4.2.1.A, A2, A1 ve AM Sınıfları

Motor/Motosiklet sınıfı için geliştirilen müfredat programı A, A2, A1 sınıfı sürücü belgeleri için (4 Blok Ders/Saat), AM sınıfı sürücü belgesi için ise (2 Blok Ders/Saat) olarak uygulanması öngörülmüştür.

"Araç Güvenliği ve Trafik Güvenliği", "Kontrol", "Araç ve Motor Bakımı", "Motora Özgü Davranış ve Tehlikeler (Virajlarda, Hızda, Frenlemede)", "Sürüş Tekniği ve Sürüş Fiziği", "Kaza Sonrası Davranışı" ve "Çevre Koruma" gibi konular öğretilmektedir¹¹.

Müfredat programı incelendiğinde, motor sürücüleri (AM, A1, A2 ve A sınıfı sürücü belgeleri) için, özellikle sürüş güvenliğini sağlamak amaçlı olarak hemen hiç bir detay atlanmayan bir müfredat programı hazırlandığı söylenebilir. Bütün dünyada kaza durumunda darbelere karşı açık bir pozisyonda bulunan motor sürücüleri, sürücüler (*Fahrer*) arasında riski en yüksek sürücü grubunu oluşturmaktadır. Bu durum da dikkate alındığında, müfredat programının oldukça tatmin edici olduğunu söylemek mümkündür.

¹⁰ "Fahrschüler-Ausbildungsordnung" (FahrschAusbO)

¹¹ Müfredatın tam metni için bkz: FahrschAusbO/ Ek (*Anlage*)/2.1

4.2.2.B Sınıfı**1. Teknik Şartlar, Yolcu ve Mal Taşıma – Çevreyeduyarlı Motorlu Araç Kullanımı****a) Teknik, Fizik**

Araç ve Trafik Güvenliği

Aracın Kontrol ve Bakımı

Karayolu Trafik İzin Yönetmeliği (StVZO) 29, 47a maddelerine göre Araç Muayenesi

Sürüşte Gücün Etkisi, Yasal Fiziki Ölçüle

b) Yolcu ve Mal Taşıma

Yolcu Taşıma

Yükleme Alanları ve Yükleme

c) Çevreye Duyarlı Motorlu Araç Kullanımı

Ekonomik Sürüş

Ekonomik Çevreci Sürüş Stratejileri ve Sürüş Kaçınma Stratejileri

2. Tek Sürüş ve Römorklu Sürüşü**a) Sürüş Hızı****b) Yol Şeridinde Sürüş****c) Farklı Yol Şartlarında ve Farklı Hava Şartlarında Sürüş****d) Aydınlatma Ekipmanlarını / Farları Kullanarak Sürüş****e) Virajlarda, İnişlerde ve Yokuşlarda Sürüş****f) Frenler**

Fren sistemi (Araç Freni, El Freni, Römork Freni)

Fren Kullanımı (azalan ve artan oranlı)

Yokuştan İnişte ve Tehlike Anında Fren

g) Katar Düzenleme/Bağlama

Aracın (Römork) Bağlantı Donanımı

Baskı / Araca Yukarıdan Binen Yük Gücü

Debriyaj Kullanımı, Manevra

Aydınlatma

h) Sosyal Kurallar ve Trafik Yasakları (Ör. Ozon koruma yasasına göre)**i) BE Sınıfı ve 96 Anahtar Sayısı ile Birlikte B Sınıfı İçin Sınırlar****4.2.3.C ve C1 Sınıfları**

Ek müfredat programı C Sınıfı için 10 blok/saat, C1 Sınıfı için ise 6 blok/saat uygulanmaktadır. Müfredat programı detaysız içeriği aşağıdaki gibidir:

Kişisel Evraklar ve Aracın Evrakları, Dijital Takograf, Araç Kullanma ve Dinlenme Süreleri, Klima, Aracın Yapısından Kaynaklanan Sürücü Görüş Engelleri, Karayolları Trafik Yönetmeliği Taşıma Kurallarından Özel Hükümleri, Hız, Mesafe, Demiryolu Geçitleri, Sürüş yasakları, Durma ve Parketme, Mal Taşıma Evrakları ve Aracın Teknik Donanımı (Aydınlatma, Frenler, Motor Bilgileri, Tehlikeli Madde Taşıma ve Harita Okuma ve Güzergâh Planlama gibi konular üzerinde detaylı teorik bilgi verilmektedir¹².

¹² C ve C1 Sınıfları detaylı müfredat programı için bkz: (Bouska ve May, 2012: 227-228)

4.2.4.CE Sınıfı

CE Sınıfı sürücü belgesiyle, ağır vasıta olarak adlandırdığımız kamyonların römork bağlanmış kombinasyonları ile çekiciler kullanılabilir. CE sınıfı sürücü belgesi sahibi olabilmek için, bütün sürücü belgesi sınıfları için geçerli olan 12 blok/saat/ders (24 ders) temel eğitimin üzerine 4 blok/saat/ders (8 saat) ek müfredat programı derslerini almak zorundadır. Müfredat programı, Katarın bağlanması, Frenler ve Katar sürüşü konularını kapsamaktadır¹³.

4.2.5.D ve D1 Sınıfları

D sınıfı sürücü belgesi sahibi olabilmek için, 12 blok saatlik/derslik temel eğitim süresinin üstüne ayrıca 18 blok saat/ders (36 saat) ek müfredat programı eğitimini; D1 sınıfı sürücü belgesi sahibi olabilmek için ise, 10 blok saatlik/derslik (20 saat) ek müfredat programı eğitimini başarı ile bitirmek gerekmektedir. Bu ek müfredat programı eğitimlerini bitirmeden D ve D1 sınıfı sürücü belgesi almak mümkün değildir. Ek müfredat programı, Kişisel Gereklilikler ve Çalışma Yeri/Alanı, Karayolları Trafik Yönetmeliği Taşıma Kuralları Özel Hükümleri (hız, durma, parketme, yolcu taşımacağı vs.), Motor, şanzıman, fren gibi teknik bilgiler, yükleme ve taşımadfa güvenlik kuralları gibi konuları kapsamaktadır¹⁴:

4.2.6.L Sınıfı

L sınıfı sürücü belgesi ile daha çok tarım ve orman işlerinde kullanılan traktörler kullanılabilir. Temel eğitimden sonra 2 blok saat (*Doppelstunde*) uygulanan müfredat programı kısa olarak düzenlenmiştir. Sadece, araçlar ve kullanımı ile ilgili temel bilgiler¹⁵ verilmesi tercih edilmiş, böylece çiftçiler için alınabilmesi kolaylaştırılmaya çalışılmış olduğunu söylemek mümkündür.

4.2.7.T Sınıfı

T sınıfı sürücü belgesi sahibi olabilmek için, bütün sürücü belgesi sınıflarda geçerli olan 12 blok saat/ders (24 ders) temel eğitimin üzerine 6 blok saat/ders (12 saat) ek müfredat programı derslerini almak zorundadır. Müfredat programı, sürüş kuralları ve teknik bilgileri içermektedir¹⁶.

5.Uygulamalı Müfredat Programı (*Sachgebiete*)

Sürücü Kursları Eğitim Yönetmeliğinde¹⁷ sürücü adaylarının pratik/uygulamalı derslerde hangi konulardan sorumlu olacakları belirtilmiştir (5 d/Anlage 3). Uygulama sınav müfredat programı olarak kabul edebileceğimiz düzenlemede önce tüm sınıflar için temel konular belirendikten sonra, ayrıca her sınıf sürücü belgesi için ayrı ayrı uygulamalı müfredat programları düzenlenmiştir. Müfredat programın hazırlanmasında Karayolları Trafik Kanunu¹⁸'nda ciddi bir öneme sahip olduğunu belirtmek gerekir.

Önce tüm sınıflar için geçerli olan temel konuları içeren genel müfredat programı konuları verilecektir. Buna göre, tüm sürücü belgesi sınıflarında öğretilmesi zorunlu olan uygulamalı dersler müfredat programı şöyledir:

5.1.Tüm Sürücü Belgesi Sınıfları İçin Uygulamalı Dersler Müfredat Programı

Sürüşün, Sürüş Teknikleri Hazırlığı

Trafik Güvenliğinin İncelenmesi ve Aracın Güvenlik Kontrolü, Oturma Pozisyonu, Aynaların Ayarları, Direksiyon Tutma (*Lenkradhaltung*); Direksiyon Koruma (Motersiklerde), Emniyet Kemerlerinin Bağlanması ve Açılması; Kask Takma Çıkarma (Motersikletlerde), Başlıkların Ayarı

Hizmet Sistemleri

Düz Yolda, Rampada ve Yokuş Aşağı Kalkış Esnasında Davranış, Vites Değiştirme (*Gangwechsel*), (Eğitim Aracı Otomatik Trasmisyonluysa, Aday Aracın Özelliklerine Aşına Olmalıdır), Trafik Durumuna Uygun Çevre Dostu Vites Ayarlama, Yol Durumu (*Straßenzustand*), Yol Koşulları (*Straßenverlauf*), Yokuşta, Yokuş Aşağı, Ayrıca Çevresel Şartlarda (*auch unter Umweltgesichtspunkten*) Çalıştırma (*Schalten*), Yol Kullanımı (*Fahrbahnbenutzung*), Yolda Bir veya Birden Fazla Şeritte (*mit einem oder mehreren Fahrstreifen*) Davranış (*Verhalten*)

¹³ CE Sınıfı detaylı müfredat programı için bkz: (Bouska ve May, 2012: 229)

¹⁴ D ve D1 Sınıfları detaylı müfredat programını için bkz: (Bouska ve May, 2012: 230-232)

¹⁵ L Sınıfı detaylı müfredat programı için bkz: (Bouska ve May, 2012: 233)

¹⁶ T Sınıfı detaylı müfredat programı için bkz: Bouska ve May, 2012: 234)

¹⁷Fahrschüler-Ausbildungsordnung (FahrschAusO)

¹⁸ Strassenverkehrsgesetz/StVG

Kamu Araçları Duraklarında Davranış

Dönüşler (*Abbiegen*) ve Şerit Değişirme (*Fahrstreifenwechsel*), T Kavşaklar (*Einmündung*) ve Kavşaklarda (*Kreuzung*) Dönüşler, Arsalarda (*Grundstücke*) Dönüşler, Dönüş Pozisyonu (*Einordnen zum Abbiegen*), Dönüş Manevrasız (*ohne Abbiegevorgang*) Şerit Değişirme

Geri Manevra ve Kullanma

Geri Manevra Esnasında Doğru Vücut Duruşu (*Körperhaltung*) (Motosiklerde), Yön Değiştirerek ve Yön Değiştirmeden (*mit und ohne Fahrrihtungsänderung*) Geri Manevra (Motosiklerde), Kullanma

Trafik İşaretlerine ve Trafik Yapılarına (*Verkehrseinrichtungen*) Dikkat/Riayet, Trafik Alanına (*Verkehrsraum*), Gidişe (*Verlauf*) ve Yolun Özelliklerine Dikkat/Riayet

Sürüş Hızı

Yol Şartlarında, Trafik Şartlarında, Görüş Şartlarında ve Hava Şartlarında, Çevre Bilincine Uygun Sürüş Hızı, Öndeki Araçla Mesafeyi Koruma (Düşük Hızlarda da), Kapalı Alanlarda (*innerhalb geschlossener Ortschaften*) Sürüş Hızı, Kapalı Alanlar Dışında (*außerhalb geschlossener Ortschaften*) Sürüş Hızı, Tehlike Anlarında Fren (*Bremsen in Gefahrensituationen*)

Otobanlar ve Motorlu Araç Yolları

Girişler (*Einfahren*) ve Çıkışlar (*Ausfahren*), Yan Şeritler, Hızlanma Şeritleri (*Beschleunigungstreifen*) ve Yavaşlama Şeritleri (*Verzögerungstreifen*), Park Alanları (*Parkplaetze*), Hizmet Alanları (*Raststaette*) ve Benzin İstasyonları (*Tankstelle*)

Sollama

Kapalı Alan Dışında da Sollama Manevraları, Ayrıca Otobanlarda ve Motorlu Araç Yollarında Egzersiz Yapmak, Döner Kavşaklarda T-Kavşaklarda ve Kavşak Trafikğinde Davranış, Kavşak Yollarda (*kreuzende Srtafße*) Yeterli Dikkat ve Görüş Şartları Hızına Tam Uyum (*rechtzeitige Anpassung an die Sichtverhaeltnisse*), Öncelikli Yollara Yaklaşma (*Heranfahren an die bevorechtigte Straße*), Öncelikle Yollara Giriş (*Einfahren inVorfahrtstraße*), Fren Hazırlığı (*Bremsbereitschaft*), Polis veya Işık Düzenlemeli Döner Kavşak ve T-Kavşaklarda Davranış, Trafik İşaretli T-Kavşak ve Döner Kavşaklarda Davranış, Trafik İşareti Olmayan T-Kavşak ve Döner Kavşaklarda Davranış, Kavşak Trafikği Geçişlerinde Davranış (*Verhalten beim Befahren von Kreisverkehr*), Demiryolu Geçitlerinde Davranış (*Verhalten an Bahnübergang*)

Yayalara ve Bisikletlilere Karşı Davranış

Dönüşlerde, Geçişlerinde (*Geradeausfahren*), Yaya Geçitlerinde (*an Fußgängerüberwegen*), Duran Trafik Alanlarında (*an verkehrsberuhigten Bereichen*), Kamu Araçları Duraklarında, Okul Önlerinde ve Trafik İşareti 136'da (Çocuklar)

Durma ve Parketme

Yokuşlarda ve İnişlerde Durma, Park Yerine Giriş (Motosiklet için geçerli değildir), Arka Arkaya Duran İki Araç Arasına (Park Etme), Yanyana Duran İki Araç Arasına (Park Etme), Aracı Terkederken Alınacak Önlemler, (Park Halinde) Duran Araç İçin Alınacak Önlemler.

Öngörülen Sürüş (Vorausschauendes Fahren)

Diğer Trafik Katılımcılarına Bakış, Diğer Araç Sürücülerinin Sürüş Davranışlarına Bakış, Yol Alanına Bakış (*Beobachtung des Verkehrsraumes*), Karmaşık Trafik Durumlarında (*in komplizierten Situationen*) Davranış, Tehlikeli/Riski Yüksek Trafik Durumlarından (*risikoreiche Verkehrssituationen*) Kaçınmak.

5.2.Sürücü Belgesi Sınıflarına Özgü Uygulamalı Müfredat Programları

A1, A2, A ve AM Sınıfları

Güvenlik kontrolleri, aydınlatma ve fren sistemleri, araç hakimiyeti ve bu bağlamda yürüme hızı ile slalom sürüşü yapma, dairesel sürüş, sürüş ve tehlikeden kaçınma teknikleri ve koruyucu elbise ile sürüş gibi konular uygulamalı olarak yaptırılmaktadır.

B Sınıfı

B sınıfı uygulamalı müfredat programı tam olarak verilmesi uygun olacağı düşünüldüğünden program aşağıda eksiksiz olarak verilmiştir.

Güvenlik Kontrolleri

Lastikler (Örneğin, Hasarlar, Dış Derinliği, Lastik Basıncı), Farlar: Işıklar, Sinyaller, Korna, Açma-Kapama Düğmesi/Şalteri, Ön ve Arka Park Lambaları (*Standlicht*) Kısa ve Uzun Hüzme Farlar, Plaka Işıklandırması (*Kennzeichenbeleuchtung*) ile Arka Park Lambaları (*Schlussleuchte*), Sis Farları, Tehlike Uyarı Işıkları (*Warnblickanlage*), Dörtlü Sinyaller / Flaşörler (*Blinker*), Fren Işıkları (*Bremsleuchte*), Kontrol Işıklarını İsimlendirmeler, Reflektör Varlığı (*Vorhandensein*) ve Hasarları (*Beschaedigung*), Direksiyon, Direksiyon Kilidini Acma (*Lenkschloss entriegeln*), Fren Sistemi ve Fonksiyonlarının Kontrolü, Araç ve El Freni, Sıvı Seviyeleri (*Füssigkeitsstaende*), Motoryağı, Radyatör Suyu (*Kühlmittel*), Ön Cam Yıkama Sıvısı,

Araç Hakimiyeti (Übung zur Fahrzeugbeherrschung):

T Kavşak, Döner Kavşak veya Giriş Avantajıyla (*unter Ausnutzung der Einmündung, Kreuzung oder Einfahrt*) Sağ Geriye Doğru (*nach rechts rückwärts*) Sürüş, Park Alanı Geri Giriş (*Rückwärtsfahren in eine Parklücke*), Boyuna/Dik Yerleşme (*Laengsaufstellung*), Park Alanına Giriş (*Einfahren in eine Parklücke*), Çapraz – veya Eğik/Verev Yerleşme (*Quer – oder Schraegaufstellung*), Geri Dönüş (*Umkehren*), Maksimum Yavaşlama ile Frenleme (*Abbremsen mit höchstmöglicher Verzögerung*)

C1 ve C Sınıfı

C1 ve C sınıfı uygulamalı müfredat programında “Güvenlik Kontrolleri” Fren Sistemleri”, Geri Sürüş Teknikleri ve Park Etme”, Yükleme ve Boşaltma için Rampaya Geri Yanaşma”, “Yük Güvenliği” gibi konular uygulamalı olarak yaptırılmakta, *Yolcu Taşımacılığı Üstlenme Yönetmeliği*¹⁹ hükümlerinin bilinmesi istenmektedir.

D1 ve D Sınıfı

D1 ve D sınıflarında, güvenlik Kontrolleri, otobüsten acil çıkış”, biniş ve iniş için durma, araç hakimiyeti ve bu bağlamda park alanına giriş ve park etme, düz ve çapraz geri sürüş, hızlanma ve hassas sürüş teknikleri, güvenlik mesafesi gibi konular uygulamalı olarak öğretilmektedir.

BE, C1E, D1E ve DE Sınıfları

Farklı sınıflar römorklu olarak güvenli bir sürüşü sağlamaya yönelik teknikler uygulamalı olarak öğretilmektedir. Bu bağlamda, römorku bağlama/birleştirme, dorse ekleme ve ayırma, römork elektrik ve fren sistemleri, araç hakimiyeti, römorkla geri sürüş teknikleri, yükleme ve boşaltma için rampaya yanaşma, geriye sürüşle köşe dönme, güvenlik mesafesi ve römork güvenliği gibi konular üzerinde uygulamalı bir eğitim yapılmaktadır.

6.SÜRÜŞ DERSLERİ

Sürücü kurslarındaki eğitimi düzenleyen yönetmeliğin (*Fahrschüler-Ausbildungsordnung*) Ek (*Anlage*) 4 sürücü kurslarında sürücü adaylarına / öğrencilerine verilecek sürüş derslerini düzenlemektedir. Sürüş dersleri saat olarak belirtilmiş ve bir saat 45 dakika olarak tanımlanmıştır. Sürüş eğitiminin verileceği alanlar ve özel vakitler aşağıda belirtildiği gibi üç kısım olarak düzenlenmiştir:

6.1.Sürüş Eğitiminin Yapılacağı Alanlar ve Süreleri*1 No.lu Alan: Şehir Dışında Federal veya Eyalet / Federe Devlet Yollarındaki Sürüş Eğitimi*

Şehir dışı yollar olarak belirtilen bu yollarda sürüşün iki saati blok (45x2) 90 dakika olarak yapılması gerekmektedir.

2. No.lu Alan: Otoban veya Motorlu Taşıtlara Mahsus Karayolunda Sürüş Eğitimi

Bu sürüş eğitimi, bölünmüş yollarda veya tek şeritli ancak, gidiş dönüş yolları arası bir refüjle ayrılmış olan yollarda yapılmalıdır. Ayrıca, bu yollardaki sürüşler, hız sınırlaması olmayan veya sürüş hızı 120 km/h altında olmayan bir sürüş olmalıdır. Yine şehir dışındaki Federal veya Eyalet yollarında olduğu gibi iki saati blok (45x2) 90 dakika olarak yapılmalıdır.

¹⁹ Verordnung über den Betrieb von Kraftfahrunternehmen im Personenverkehr/BO-Kraft.

Akşam Karanlığı İle Tan Vakti veya Gece Sürüş Eğitimi

Far kullanılarak, güneşin batmasından sonra ve güneşin doğmasından önceki vakitler (*Dämmerung*) ile gece vakti (*Dunkelheit*) yapılması zorunlu olan bu sürüşlerin en az yarısının (*mindestens zur Hälfte*) yukarıdaki 1 ve 2 no.lu bölümde belirtilen otobanlar, eyalet veya federal karayolları alanları üzerinde yapılması zorunludur.

Bu düzenlemeye göre verilecek sürüş eğitimleri sürücü belgesi sınıflarına göre farklılıklar göstermektedir. Sürüş eğitiminin iki ayrı alan ve zamanlarda ve öngörülen sürelerde verilmesi zorunludur. Aşağıda sürücü belgesi sınıflarına göre sürüş dersleri süre ve şartları incelenecektir:

6.2.Sürücü Belgesi Sınıflarına Göre Sürüş Eğitimi*A1, A2, A, B Sınıfları*

A1, A2, A, B sınıfları sürücü belgeleri için sürücü adaylarına, yukarıdaki 1 no.lu alanlarda 5 saat, 2 nolu alanlarda 4 saat ve 3 nolu alanlarda 3 saat olmak üzere toplam 12 (5+4+3) saat sürüş eğitimi yapılması zorunludur. Ancak, yukarıda belirtildiği şekilde 1 nolu alandaki 5 saatin 2 saati; 2 nolu kısımdaki 4 saatin 2 saati ve 3 no.lu kısımdaki 3 saatin 2 saati, blok (*Doppelstunde*), yani 90 dakika olarak yapılması zorunludur.

A1'den A2'ye; A2'den A'ya Geçiş

Bu sürücü belgeleri için sürücü adaylarına, 1 no.lu alanlarda 3 saat; 2 nolu alanlarda 2 saat ve 3 no.lu alanlarda 1 saat olmak üzere toplam 6 (3+2+1) saat sürüş eğitimi yapılması zorunludur.

B'den BE'ye; B'den C1'e; C1'den C'ye, C1'den C1E'ye Geçiş

Bu sürücü belgeleri için sürücü adaylarına, 1 nolu alanlarda 3 saat, 2 nolu alanlarda 1 saat ve 3 nolu alanlarda 1 saat olmak üzere toplam 5 (3+1+1) saat sürüş eğitimi verilmesi zorunludur. Ancak 1 nolu alanlardaki 3 saat sürüş eğitiminin 2 saati blok (45x2) 90 dakika yapılması zorunludur.

B'den C'ye; C'den CE'ye Geçiş

B sınıfı sürücü belgesini C'ye veya C sınıfı sürücü belgesini CE sınıfına dönüştürmek için bu alanlarda her bir saati 45 dakika olan 5 saatlik bir sürüş eğitimi öngörülmüştür. Düzenlemeye göre, bu beş saatlik sürüşün 2 saati olan 90 dakikası (45x2) blok olarak yapılması zorunludur.

C1 ve C1E Sınıfları

1 nolu alanlarda tekli yada solo sürüş (*Solo*) diyebileceğimiz römork bağlı olmadan 1 saat ve römork bağlı olarak (*Zug*) 3 saat olmak üzere 4 (3+1) saat; 2 nolu alanlarda römork bağlı olmadan (*Solo*) 1 saat, römork bağlı olarak 1 saat olmak üzere 2 (1+1) saat; tekli (solo) sürüş öngörülmeleyen 3 nolu alanlarda katar sürüşü (*Zug*) 2 saat olmak üzere toplam 8 saat sürüş eğitimi öngörülmüştür. Ancak, 1 nolu alanlardaki 3 saatlik katar sürüşünün 2 saati ile 3 nolu alanlardaki 2 saatlik katar sürüşü, blok (45x2) 90 dakika olarak yapılması zorunludur.

C ve CE Sınıfları

1 nolu alanlarda tekli sürüş (*Solo*) olarak 3 saat, 2 nolu alanlarda 5 saat olmak üzere 8 saat; 2 nolu alanlarda, tekli (*Solo*) sürüş 1 saat, katar sürüşü (*Zug*) 2 saat olmak üzere 3 saat; tekli (*Solo*) sürüşün öngörülmediği 3 nolu alanlarda katar sürüşü (*Zug*) 3 saat olmak üzere toplam olarak 11 saat sürüş eğitimi yapılması zorunludur. Ancak, 1 nolu alanlardaki 3 saatlik solo sürüşün 2 saati (45x2) ve 5 saatlik katar sürüşünün 2 saati (45x2) 90 dakika olarak blok şekilde yapılması bir zorunluluktur.

A1, A2, A, B Sınıfı sürücü belgeleri için bu, alanlarda öngörülen sürüşler her bir saati 45 dakika olan 4 saatlik bir sürüş eğitimidir. Düzenlemeye göre, bu 4 saatlik sürüşün 2 saati (45X2) 90 dakikası blok olarak yapılması zorunludur.

A1'den A2'ye; A2'den A'ya Geçiş için, 45'şer dakikadan 2 saatlik sürüş eğitimi (45X2) olan 90 dakika blok yapılması zorunludur.

B'den BE'ye; B'den C1'e; C1'den C'ye, C1'den C1E'ye Geçiş için, bir saatlik (45 dakika) bir sürüş eğitimi öngörülmüştür.

B'den C'ye; C'den CE'ye Geçiş için, B sınıfı sürücü belgesini C'ye veya C sınıfı sürücü belgesini CE sınıfına dönüştürmek için bu alanlarda her bir saati 45 dakika olan 2 saatlik bir sürüş eğitimi öngörülmüştür. Düzenlemeye göre, bu 2 saatlik sürüş (45x2) 90 dakika blok olarak yapılmalıdır.

C1 ve *C1E* için, tek sürüş olarak bir saat (45 dak.) ve katar sürüşü bir saat (45 dak.) olmak üzere toplam 2 saatlik sürüş eğitimi öngörülmüştür.

C ve *CE* için, tek sürüş olarak bir saat (45 dak.) ve katar sürüşü olarak 2 saat (45x2) olmak üzere toplam 3 saatlik sürüş eğitimi öngörülmüştür. Ancak, 2 saatlik sürüş (45x2) 90 dakika blok olarak yapılmalıdır.

7.SINAVLAR

Almanya'da sürücü belgesi sınavları oniki ayrı dilde yapılabilmektedir. Diğer bir ifadeyle sürücü adayının almanca dilinde sınava girme zorunluluğu yoktur. Sınavların yapılabildiği Almanca dışındaki farklı diller şunlardır: (FeV/Anlage 7)

Tablo 1: Almanya'da Sınavların Yapıldığı Diller

İngilizce (<i>Englisch</i>)	Romence (<i>Rumaenisch</i>)	İtalyanca (<i>Italienisch</i>)	Lehçe/Polonyaca (<i>Polnisch</i>)
Fransızca (<i>Französisch</i>)	Rusça (<i>Russisch</i>)	Portekizce (<i>Portugiesisch</i>)	İspanyolca (<i>Spanisch</i>)
Yunanca (<i>Griechisch</i>)	Hırvatça (<i>Kroatisch</i>)	Türkçe (<i>Türkisch</i>)	

Kaynak: Bouska, W., May, R. 2012. Fahrlehrer Recht, Verlag Heinrich Vogel, 12. Auflage, München. s. 361.

Sınavlar ilk kez gireceği sınav (*Ersterwerb*) ve daha sonra sürücü belgesi sınıfını değiştirme/genişletme amacıyla gireceği sınav/sınavlar (*Erweiterung*) olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Aşağıda sınavların soru adedi ve puantaj sistemi verilmiştir.

Tablo 2: İlk Sınav Soru Adedi ve Puantaj Sistemi

İlk Sınav (Erstbewerb)			
Sınıflar	Soru Adedi	Toplam Puan	Maksimum Hata
A	30	110	10
A1	30	110	10
A2	30	110	10
B	30	110	10
AM	30	110	10
L	30	110	10
T	30	110	10
Mofa	20	69	7

Kaynak: Bouska, W., May, R. 2012. Fahrlehrer Recht, Verlag Heinrich Vogel, 12. Auflage, München. s. 360.

10 Puanın üzerinde hata puanı olan aday sınavda başarısız sayılmaktadır. 10 hata puanı olan adaylar için ise, iki durum söz konusudur. Birinci durumda, maksimum hata puanı 10 olmasına rağmen, puan değeri 5 olan iki soruyu yanlış cevaplamak suretiyle 10 hata puanını iki soruda tamamlarsa, aday başarısız sayılmaktadır. İkinci durumda ise, 10 hata puanını iki sorudan fazla soruyu yanlış cevaplamak suretiyle doldurursa başarılı sayılmaktadır. Örneğin, aday 5 puan değerindeki bir soru, 2 puan değerindeki bir soru ve 3 puan değerindeki bir soru olmak üzere toplam üç soruyu yanlış cevaplamak suretiyle toplam 10 hata puanını tamamlamasına karşın başarılı sayılmaktadır (FeV/Anlage 7).

Tablo 3: Genişletme (*Erweiterung*) Sınavı Soru Adedi ve Puantaj Sistemi

Genişletme Sınavı (<i>Erweiterung</i>)			
Sınıflar	Soru Adedi	Toplam Puan	Maksimum Hata
A	20	72	6
A1	20	72	6
A2	20	72	6
B	20	72	6
AM	20	72	6
L	20	72	6
T	20	72	6
C	37	128	10
CE	30	105	10
C1	30	105	10
D	40	138	10
D1	35	121	10

Kaynak: Bouska, W., May, R. 2012. Fahrlehrer Recht, Verlag Heinrich Vogel, 12. Auflage, München. s. 360.

7.1.Uygulamalı Sınav (Praktische Prüfung)

Sürücü belgeleri için yapılan uygulamalı sınavların sınav konuları (*Prüfungsstoff*) sürücü belgesi sınıflarına göre değişiklik göstermektedir. Sınav konuları Sürüş İzni Yönetmeliği Ek (*Anlage*) 7’de düzenlenmiştir ve aşağıdaki gibidir (FeV Anlage 7):

1. Sürüşün sürüş tekniği hazırlıkları
2. Kalkış/hareket (öncesi) kontrolleri (Sadece C, C1, D, D1 ve T Sınıfları)
El becerileri (Sadece D ve D1 Sınıfları)
3. Araçların bağlanması ve ayrılması (Sadece BE, CE, C1E, DE, D1E ve T Sınıfları)
4. Temel sürüş görevleri
5. İki Tekerlikli Sınıflar
6. A, A1 ve A Sınıflarında
 - a) Zorunlu (*obligatorisch*)
 - aa) Yürüme hızı ile bir slalom sürüşü
 - bb) Maksimum yavaşlama ile frenleme
 - cc) Frensiz sakınma/kaçınma (*Ausweichen ohne Abbremsen*)
 - dd) Fren sonrası sakınma/kaçınma (*Ausweichen nach Abbremsen*)
 - b) Seçenekler aa) ve bb) için yapılacak / seçilecek uygulama (*eine Aufgabe*):
 - aa) Slalom veya uzun slalom
 - bb) Yürüyüş hızı ile düz (*geradeaus*) sürüş, dur ve git (*Stop and go*) veya kavşak sürüşü

Sürüş manevraları toplamı: altı (sechs) (puan)

İki yıl A1 sürücü belgesine sahip olduktan sonra A2’ye ve aynı şekilde, iki yıl A2 sürücü belgesine sahip olduktan sonra A2’den A’ya kademeli geçiş (*Bei stufenweisem Zugang*), alternatif uygulamaları iptal eder (*entfalten die alternative Aufgaben*).

AM Sınıfı

Zorunlu (*obligatorisch*), Slalom, Maksimum yavaşlama ile frenleme, Slalom veya uzun slalom, Yürüyüş hızı ile düz (*geradeaus*) sürüş, dur ve git (*Stop and go*) veya kavşak sürüşü.

Sürüş manevraları toplamı: dört (*vier*) (puan)

B Sınıfı

Zorunlu (*obligatorisch*)

T-Kavşak veya döner kavşak veya (yola) girişi (*Einfahrt*) kullanarak veya geri sürüşle park yerine giriş yaparak geri sağa sürüş (Boyuna yerleşme/*Längsaufstellung*), Maksimum yavaşlama ile frenleme, Test edilmesi zorunlu alternatif uygulamalar, Park yerine giriş (Çapraz veya eğik park etme), (Geri) Dönüş (*umkehren*)

Sürüş manevralar toplamı: üç (*drei*) (puan)

C1, C, D1, D Sınıfları

Test edilmesi zorunlu, zorunlu (*obligatorisch*) uygulamalar:

Yükleme veya boşaltma için rampaya sağ geri sürüşle yanaşma (Sadece C ve C1 Sınıfları) veya

(Yolcu) İndirme ve bindirme için durma (Sadece D ve D1 Sınıfları), Test edilmesi zorunlu alternatif uygulamalar:

Bir T-Kavşağı, döner kavşağı ve girişi kullanarak sağ geriye sürüş, Park yerine giriş (Boyuna yerleşme/*Längsaufstellung*), Çapraz veya eğik geri sürüşle park etme.

Sürüş manevraları toplamı: iki (*zwei*) (puan)

BE, C1E, DE ve D1E Sınıfları

Geriye sürüşle sola köşe dönüşü.

C1 Sınıfı için artı olarak düz geri sürüşle indirme veya yükleme için rampaya yanaşma.

Sürüş manevraları toplamı C1 Sınıfı için: iki (*zwei*) (puan)

Sürüş manevraları toplamı BE, DE ve D1E sınıfları için: bir (*ein*) (puan)

CE Sınıfı

Parçalı/Kısımlı Katar (*Dingilli römork kombinasyonları hariç*)

- Sağ geri sürüşle (geri) dönüş
- Düz geri sürüşle yükleme ve boşaltma için rampaya yanaşma

Sürüş manevraları toplamı: iki (puan)

Çekici ve parçalı/kısımlı dingilli römorklar

- Geriye sürüşle sola köşe dönüşü.
- Geri sürüşle yükleme ve boşaltma için rampaya yanaşma.

Sürüş manevraları toplamı: iki (puan)

7.2.Sınav Sürüşü

Aday, bağımsız olarak (*selbstständig*) aracı zor trafik şartlarında da kurallara uygun ve güvenli şekilde sürebilmelidir. Sürüş tarzı, savunmaya dönük (*defensiv*), saygılı, öngörülü (*vorausschauend*) ve mevcut trafik akışına uygun (*angepasst*) olmalıdır. Bunun yanında aday, yasal kurallara ve çevreye duyarlı ve enerji tasarruflu sürüş tarzı bilgisine sahip olduğunu; yolun tehlikelerini anlayarak ve kendi savunmasının gerektirdiği davranış tarzını güvenli olarak uygulayabileceğini, göstermek zorundadır. Özellikle, sürüş esnasında, aşağıdaki noktalarda doğru davranış tarzını uygulamada dikkatli olmalıdır:

- Sürüş tekniği hazırlıkları,
- Direksiyon kullanımı
- Kalkış/Hareket davranışı
- Vites değiştirme
- Yokuş ve inişler
- Otomatik trasmisyon/vites
- Trafik izleme, ve trafik işaretlerini ve kurulumlarını/tesisatlarını gözetleme
- Sürüş hızı
- Önünde seyreden araçla mesafeyi koruma
- Sollama ve (yanından) geçme
- Dönerkavşaklarda, T- Kavsaklarda, dolambaçlı trafiklerde ve demiryolu geçitlerinde davranışlar,
- Dönüşler ve şerit değiştirme,
- Yayalara karşı ve otobüs ve tramvay duraklarında davranışlar,
- Kapalı alanlarda sürüş
- Yolculuğun teknik olarak tamamlanması (FeV-Anlage 7)

7.3.Sınav Araçları

B, C1, C, D1 ve D sınıfı sürücü belgelerinin uygulamalı sınavlarında sadece soldan direksiyonlu araçların kullanılması zorunlu olup, ayrıca her sınıf sürücü belgesi için kullanılacak olan araçların teknik detayları ayrı ayrı verilmiştir (FeV-Anlage 7).

7.4.Sürüş Alanları (Prüfungsstrecke)

Sürüşün yaklaşık (*etwa*) yarısı kapalı alanlar dışında, mümkün olduğunca otoyollar dahil, bölünmüş yolların orta şeridinde veya özel bir bariyerle bölünmüş en az iki şeritli yollar kullanılmalıdır. AM sınıfı için ise, mümkün olduğunca kapalı alanlar içinde yapılmalıdır (FeV-Anlage 7).

7.5.Sürücü Belgesi Sınıflarına Göre Uygulamalı Sınav Süreleri ve En Az Sürüş Süreleri

Her sınıf sürücü belgesi için yönetmelikte ayrı ayrı süreler belirlenmiştir. Bu süreler aşağıda verildiği gibidir (FeV/Anlage7):

Tablo 4: Sürücü belgesi Sınıflarına Göre Sınav ve Sürüş Süreleri

Sınıf	Toplam Sınav Süresi	Sürüş Süresi
A	40 dakika	25 dakika
A2	60 dakika	25 dakika
A1	45 dakika	25 dakika
B	45 dakika	25 dakika
BE	45 dakika	25 dakika
C	75 dakika	45 dakika
CE	75 dakika	45 dakika
C1	75 dakika	45 dakika
C1E	75 dakika	45 dakika
D	75 dakika	45 dakika
DE	70 dakika	45 dakika
D1	75 dakika	45 dakika
D1E	70 dakika	45 dakika
AM	45 dakika	25 dakika
T	60 dakika	30 dakika

Kaynak: Bouska, W., May, R. 2012. Fahrlehrer Recht, Verlag Heinrich Vogel, 12. Auflage, München. s. 367.

Yukarıdaki sınav süresi toplam olarak sınavda geçecek zorunlu süreyi; sürüş süresi ise, adayın yalın (*rein*) olarak sürüş yaptığı süreleri göstermektedir. Bu süre içerisinde sınav görevlisi, adayın davranışlarını, sürüş güvenliğini, reflekslerini ve dikkatini ölçmeye çalışmaktadır. Sınavda başarılı olan aday sürücü belgesini alma hakkı elde ederken, başarısız aday ise, ücretini ödemek kaydıyla bir sonraki sınava girebilmektedir.

Adayın yazılı sınavda başarısızlık halinde, uygulamalı sınavda başarısızlığı halinde bir kısım hükümler / şartlar söz konusudur. Konunun açıklığa kavuşması bakımından bu şartları kısaca açıklayacağız.

8. SÜRÜCÜ BELGESİ İÇİN BAŞVURU VE BAŞARI ŞARTLARI

Sürücü adayı, ilgili birime (*Strassenverkehrsamt*) kendisi başvurabildiği gibi, evraklarını sürücü kursuna verebilir ve aday adına sürücü kursu başvuru yapabilir. Evrakların tesliminden sonra yetkili birim olan Strassenverkehrsamt'tan başvurusunun kabul edildiği ve sürücü belgesi alabileceğine dair olumlu cevap alındığı tarihten itibaren aday, bir yıl içerisinde yazılı sınavı kazanma zorunluluğu vardır. Yazılı sınavda başarısızlık halinde ise, ücretini yatırmak kaydıyla, her 14 günde bir sınava girme hakkı vardır. Bir yıllık süre içerisinde başarısızlık halinde dosya zaman aşımına uğradığından tekrar müracaat gereklidir.

Aday, yazılı sınavda başarılı olduğu tarihten itibaren dosya süresi otomatik olarak bir yıl uzamaktadır. Pratik (*uygulamalı*) sınav da yukarıdaki yazılı sınav prosedürüne göre yapılır. Aday, bir yıl içerisinde başarı sağlayamadığı takdirde, dosya muhteviyatından sürücü kursundan eğitim aldığı gösteren eğitim setifikası (*Ausbildungsbescheinigung*) haricindeki belgelerin süresi bir yıldır. Eğitim setifikasının süresi ise maksimum üç yıldır. Bir yıllık süre içerisinde uygulamalı/sürüş sınavından başarı sağlayamadığı takdirde, eğitim setifikası dışındaki kendisi ile ilgili dosya içeriğini yenilemesi gerekir. Maksimum üç yıllık süre içerisinde de başarı sağlayamayan adayın eğitim setifikası da zaman aşımına uğradığından tekrar başvuru yaparak, eğitimini yenilemesi gereklidir. Başarı sağlayan aday ise, sürücü belgesi almaya hak kazanmış olur.

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Federal bir devlet olan Almanya'da, birçok yasal düzenlemeler, federe devletlere özgü olmak ve federe devletlere göre değişiklik göstermesine karşın, trafik ve sürücü kurslarıyla ilgili düzenlemeler federe değil, federal olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle, federe devletlere göre değişiklik göstermesi söz konusu değildir. Federal düzeyde (*bundesweit*) düzenleme bütün federe devletlerde yeknesaklığın sağlanabilmesi bakımından önemlidir.

Almanya’da, sürücü belgesi alabilmek için devamı zorunlu olan sürücü kurslarında verilen derslerin müfredat programı, biri tüm sürücü belgeleri için zorunlu temel eğitim müfredat programı (*Rahmen Plan für Grundstoff*), diğeri, sahip olunmak istenen sürücü belgesine özgü ek müfredat programı (*Zusatzstoff*) olmak üzere, iki kısımdan oluşmaktadır. Diğeri bir ifadeyle, iki kısımdan oluşan müfredat programının ilk bölümü esas/temel bilgileri içerirken; ikinci bölüm ise, sürücü belgesine özgü spesifik bilgileri içermektedir. Bu düzenleme, ulaşım güvenliğinin sağlanmasında çok önemli olan genel bilgiler ile sürücü belgesine özgü bilgilerin sürücü adaylarına kazandırılabilmesi bakımından çok önemlidir.

Bir ders saati 45 dakika olarak belirlenmiş olan sürücü kurslarındaki dersler, yasal bir zorunluluk olarak genellikle iki ders saati birleştirilerek blok ders (*Doppelstunden*) şeklinde yapıldığından, tüm sürücü belgeleri sınıfları için, zorunlu olan temel müfredat programı (*Rahmen Plan für Grundstoff*) 12 blok ders (12x90 dakika), diğeri bir ifade ile bir saati 45 dakika olmak üzere 24 saat olarak uygulanmaktadır. Trafikğin temel bilgilerinin verilmesinin planlandığı temel eğitim programı, “sürücü ile ilgili temel bilgiler”, “temel yasal koşullar ve temel trafik kural ve koşulları” ve “sürüş/trafik davranışları” olmak üzere üç ana kısımdan oluşmaktadır. Bu kapsamda sürücü adaylarına verilen dersler, “gerekli bedensel ve kişisel yeterlilikler/önkoşullar ve risk faktörü olarak insan”; “yasal çerçeve koşulları”; “ulaşım sistemi ve kullanımı, trafik kuralları ve ihlallerinin sonuçları”; “hız, mesafe ve çevredostu sürüş”; “manevralar ve trafik davranışı” ve “sürücü davranışı olarak hayat boyu öğrenme” gibi konuları içeren toplam on iki kısımdan oluşmaktadır.

Sahip olunması istenen sürücü belgesine özgü ek müfredat programları ise AM, A1, A2, A (Moped ve Motosiklet) sınıfı; B, B96, BE (Otomobil) sınıfı; C1, C1E, C, CE (Kamyon) sınıfı; D1, D1E, D, DE (Otobüs sınıfı); L, T (Traktör, Tarım ve Orman Araçları ve İş Makinaları) sınıfı olmak üzere, beş ana sınıfa ayrılmaktadır. Sınıflara göre değişiklik göstermek üzere, 2 blok saat ile 18 blok saat arasında değişen sürelerle eğitim verilmektedir. Verilen bu eğitimlerde, sürücü belgesi sınıflarına özgü sürüş teknikleri, yasal şartlar ve araç teknik özelliklerini içeren spesifik bilgiler verilmektedir.

Günümüz modern/çağdaş toplumlarında trafik kurallarının vazgeçilemez bir öneme sahip olduğu kuşkusuzdur. Toplum için yaşamsal bir öneme sahip olan trafik/ulaşım ile ilgili olarak sürücü kuşlarında verilen eğitim değerlendirildiğinde, adaylara verilen eğitimle bir yandan motorlu araç kullanma becerisi ve motorlu araçla ilgili teknik bilgi kazandırılmaya çalışılırken, diğeri yandan yasal düzenlemelerle belirlenen trafik kurallarını öğretmek, bu kuralların gerektirdiği davranışları öğrenilmiş davranışlar biçiminde, sürücü adayının yaşantısında doğal davranışlara dönüştürmeye çalışıldığı ve bu sayede hem sürücü adayının kendisinin hem de diğeri trafik katılımcılarının güvenliğini sağlamanın amaçlandığını söylemek mümkündür.

“Trafik Güvenliği” kavramının “Trafik” (*Verkehr*) ve “Güvenlik” (*Sicherheit*) olmak üzere iki temel unsurdan oluştuğu (Schipper vd., 2004: 31), düşünüldüğünde, trafik / yol güvenliğini ve dolayısıyla tüm trafik katılımcılarının güvenliğini sağlanması ancak, teorik ve özellikle pratik eğitimle mümkündür. Bu amaçla, araç sürüşü, sürücü adayının sürüş sırasında karşılaşabileceği farklı zemin (otoban ve diğeri yollar gibi) ve farklı zaman dilimlerinde (gündüz, gece, akşam karanlığı gibi) yapılma zorunluluğu getirilerek, en zor koşullar dikkate alınarak sürüş eğitimi yaptırılmaktadır.

Bütün bu çalışmalar dikkate alındığında, Türkiye’nin Almanya sürücü kurslarında verilen ders içeriklerinden alabileceği örneklerin olabileceği ve Türkiye’de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan trafik sorunun çözülmesinde ve ortaya çıkan can ve mal kaybının azaltılmasında Almanya örneğinin önemli bir kaynak oluşturabileceği görüşüdeyiz.

KAYNAKÇA

- Beck’sche Textausgaben (2012). Strassenverkehrsrecht, Verlag C.H.Beck oHG, Wilhemstrasse 9, München.
- Bouska, W., May, R. (2012). Fahrlehrer Recht, Verlag Heinrich Vogel, 12. Auflage, München.
- Durchführungsverordnung zum Fahrlehrergesetz/ DV-FahrlG (Sürüş Öğretmenleri Kanunu Uygulama Yönetmeliği).
- Fahrlehrer-Ausbildungsordnung/FahrlAusbO (Sürüş Öğretmenleri Eğitim Yönetmeliği).
- Fahrlehrergesetz/FahrlG (Sürüş Öğretmenleri Kanunu).
- Fahrschüler-Ausbildungsordnung/FahrschAusbO (Sürücü Adayları Eğitim Yönetmeliği).
- Heilig B. (Hrsg.) 2008. Fahrlehrer als Verkehrspädagoge, Ein Handbuch über die Grundlagen der Fahrpädagogik, Verlag Heinrich Vogel, München

Richtlinie über die Ausstattung von Fahrschulen mit Lernmittel (Sürücü Kursları Ders Materyalleri Yönergesi).

Schipper, Ketzner, Koslowsky (2004). Verkehrslehre, Leitfaden für Verkehrssicherheitsarbeit in Studium und Praxis, Verlag Deutsche Polizeiliteratur GmbH Buchvertrieb, Hilden/Rhld.

Strassenverkehrsgesetz/StVG (Karayolları Trafik Kanunu).

Strassenverkehrs-Zulassungsordnung/StVZO (Karayolları Trafik Tescil Yönetmeliği).

Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr /Fahrerlaubnis-Verordnung - FeV (Karayolları Sürüş İzin Yönetmeliği).

Verordnung über den Betrieb von Kraftfahrunternehmen im Personenverkehr/BO-Kraft (Yolcu Taşımacılığı Üstlenme Yönetmeliği).

<http://de.wikipedia.org/wiki/Fahrschule>, (erişim tarihi:28.10.2013).